

4722

4722

MALI KATEKIZEM

v
vprašanjih in odgovorih

za

katoliške ljudske šole

v

avstrijskem cesarstvu.

Velja v mehkih platnicah 7 kr. a. v.

Na Dunaji.

V c. kr. zalogi šolskih bukev.

1863.

no. št.: P-4722.

Pervo poglavje.

Od vere.

Vprašanje. Kdo je vse stvaril?

Odgovor. Bog je stvaril nebo in zemljo, in vse, kar je.

Vpr. Kaj pomeni beseda „stvariti“?

Od. Beseda „stvariti“ pomeni, iz nič kaj narediti.

Vpr. Kaj je B o g?

Od. Bog je sam iz sebe neskončno popolnoma bitje.

Vpr. Ktere lastnosti božje nam je sosebno treba pomniti?

Od. Lastnosti b o ž j e, ki nam jih je sosebno treba pomniti, so te:

Bog je zgolj duh, bitje, ki ima naj bolj popolnoma um in naj boljši voljo, telesa pa ne.

Bog je vsigamogočen; stvaril je nebo in zemljo, in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti.

Bog je neskončno dobrotljiv svojim stvarém; vse dobro imamo od njega.

Bog je vsigapričujoč; povsod je, v nebesih in na zemlji.

Bog je vsigavéden; vé vse, kar je bilo, kar je in kar bo; vé naše naj skrivnejši misli, in ne more torej ogoljufan biti.

Bog je neskončno svet; hoče in ljubi, kar je dobro, in sovraži, kar je hudo.

Bog je neskončno pravičen; plačuje, kar je dobro, in kaznuje (štrafuje), kar je hudo.

Bog je neskončno usmiljen; odpuša nam naše grehe.

Bog je véčen; bil je vselej, je, in bo vselej.

Vpr. Ktere so naj imenitniši stvari božje?

Od. Naj imenitniši stvari božje so angeli in ljudjé.

Vpr. Kaj so angeli?

Od. Angeli so zgolj duhovi, ki imajo um in voljo, telesa pa ne.

Vpr. Zakaj je Bog angele stvaril?

Od. Bog je angele stvaril, de bi ga častili, ljubili in molili, de bi mu služili in ljudi varovali.

Vpr. Kakošne je Bog angele stvaril?

*Od. Bog je angele stvaril v svoji gnadi *) in v veliki popolnosti.*

Vpr. Ali so vsi angeli tudi ostali v gnadi božji?

Od. Veliko angelov je zgubilo gnado božjo po grehu napuha.

Vpr. Kako je Bog kaznil napuhnjene angele?

Od. Bog je napuhnjene angele, katerim se pravi hudiči, vekomaj zaverigel, in v pekel pahnil.

Vpr. Ktera božja stvar je za angeli naj imenitniši?

Od. Človek je za angeli naj imenitniši stvar božja.

Vpr. Iz česa je človek?

Od. Človek je iz telesa in iz neumerjoče duše.

Vpr. Po čigavi podobi je bila človeška duša stvarjena?

Od. Človeška duša je bila po božji podobi stvarjena.

*) Milosti.

Vpr. Zakaj je Bog človeka stvaril?

Od. Bog je človeka stvaril, de bi ga spoznal, častil, ljubil, molil, de bi mu služil, pokoren bil in zveličal se.

Vpr. Ali je človek Bogu pokoren ostal?

Od. Že prvi človek Adam z ženo svojo Evo je bil Bogu nepokoren.

Vpr. Kako je bil prvi človek Bogu nepokoren?

Od. Prvi človek se je dal hudiču premotiti, de je jedel sad nekiga drevesa, ki mu ga je bil Bog jesti prepovedal, in je s tem grešil.

Vpr. Ali je ta greh samo prvemu človeku škodoval?

Od. Ta greh ni škodoval samo prvemu človeku, ampak tudi nam, ki smo njegoviga rodu; ta greh nam je prinesel časno in večno smert, kakor tudi veliko drugiga hudiga na duši in na telesu.

Vpr. Ali je Bog tudi človeka zavergel vekomaj, kakor napuhnjene angele?

Od. Bog človeka ni zavergel vekomaj, kakor napuhnjene angele.

Vpr. Kaj je obljubil Bog v odrešenje človeka po grehu zaverženiga?

Od. Bog je obljubil, de v odrešenje človeka

zavolj greha zaverženiga pošlje odrešenika, kterimu se tudi Mesija pravi.

Vpr. Kdo je obljubljeni odrešenik ljudi, kterimu se tudi Mesija pravi?

Od. Jezus Kristus je obljubljeni odrešenik ljudi, kterimu se pravi tudi Mesija.

Vpr. Ali je Jezus imel mater?

Od. Jezus kakor človek je imel Marijo, presveto Devico, za mater.

Vpr. Ali je Jožef, ženin Mariin, bil oče Jezusa Kristusa?

Od. Mariin ženin, Jožef, je bil samo rednik Jezusa Kristusa.

Vpr. Od koga je Marija Jezusa spočela?

Od. Marija je Jezusa od svetiga Duha spočela.

Vpr. Kje je Marija Jezusa rodila?

Od. Marija je Jezusa rodila v Betlehemu v hlevu.

Vpr. Kaj se je posebniga zgodilo po rojstvu Jezusa Kristusa?

Od. Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno.

Vpr. Kako je bilo oznanjeno rojstvo Jezusa Kristusa?

Od. Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo oznanjeno:

1. Po angelu pastirjem.
2. Po zvezdi modrim v jutrovi deželi.
3. Po modrih Herodu in pismarjem.
4. Po Simeonu in Ani v tempeljnu ljudem.

Vpr. Kaj se je zgodilo po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa?

Od. Po oznanilu rojstva Jezusa Kristusa se je zgodilo to:

1. Pastirji so prihiteli gledat, kar jim je bil angel oznanil.
2. Kristus je bil po postavi osmi dan obrezan, in Jezus imenovan.
3. Modri iz jutrove dežele so ga molili, in mu zlata, kadila in mire v dar prinesli.
4. On je grozovitimu Herodu, kateri ga je hotel umoriti, v Egipt ubežal.
5. Od tod je bil po Herodovi smerti v Nazaret nazaj pripeljan in v tem mestu zrejen.

Vpr. Kaj je naj imenitniši, kar vemo od Jezusove mladosti?

Od. Naj imenitniši, kar vemo od Jezusove mladosti, je :

- 1. De je prišel Jezus, ko je bil dvanajst let star, s svojimi starši v Jeruzalem na praznik.
- 2. De je v Jeruzalemu ostal, de so ga pa čez tri dni starši v tempeljnu našli, kjer je med pismarji sedel, jih poslušal in popraševal tako, de so se vsi čudili njegovimu umu in njegovim odgovoram.
- 3. De se je zopet vernil v Nazaret in je ondi ostal.
- 4. De je bil svojim staršem pokoren.
- 5. De je rasel v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudéh.

Vpr. Kaj je naj imenitniši, kar vemo od Jezusa, preden je začel učiti?

Od. Naj imenitniši, kar vemo od Jezusa, preden je začel učiti, je :

- 1. Janez je pričal, de je Jezus jagnje božje, ktero grehe svetá odjemlje.
- 2. Jezus se je dal Janezu kerstiti v reki Jordanu.
- 3. Sveti Dub se je prikazal nad njim v podobi goloba.

4. Bog Oče se je oglasil rekóč: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje.

5. Jezus je bil od Duha peljan v pušavo, in ko se je štirideset dni in noči postil, ga je hudič skušal in po tem so mu angeli stregli.

Vpr. Kedar je Jezus začel učiti?

Od. Jezus je začel učiti v tridesetem letu svoje starosti.

Vpr. Kaj je naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, kedar je učiti začel?

Od. Naj imenitniši, kar vémo od Jezusa, kedar je učiti začel, je:

1. Jezus je hodil po svoji domači deželi od kraja do kraja.

2. Privzel si je učencov, izmed katerih je izvolil dvanajst aposteljnov.

3. Oznanoval je svoj božji nauk, razodeval resnice, ki nam jih je verovati, in učil čednosti, ki nam jih je v djanji spolnovati.

4. Svaril je nevéro in pregrehe, razdeval zmote Judov, pisnarjev in farizejev.

5. Poterdoval je svoj nauk z besedami svetiga pisma, s čudeži in svojimi zgledi.

6. Prerokoval je prihodnje reči.

7. Skazoval se je povsod dobrotljiviga.

Vpr. Ali so vsi verovali v Jezusa?

Od. Veliko jih je verovalo v Jezusa; veliki duhovni, pismarji in farizeji pa so ga sovražili zavolj njegoviga nauka in so mu stregli po življenji.

Vpr. Kaj so počeli veliki duhovni, pismarji in starejši ljudstva, de bi Jezus bil umorjen?

Od. Veliki duhovni, pismarji in starejši ljudstva so tožili Jezusa Ponciju Pilatu, dežel-nimu oblastniku rimskiga cesarja Tiberija v Judeji.

Vpr. Zakaj so ga tožili?

Od. Tožili so ga Pilatu zgolj iz sovraštva in zavisti (nevošljivosti) lagáje, de ljudi zapeljuje in šunta.

Vpr. Kaj se je zgodilo na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva?

Od. Na tožbo velikih duhovnov, pismarjev in starejših ljudstva je bil Jezus Kristus križan (razpet).

Vpr. Kje je bil Jezus Kristus križan in kje je umerl?

Od. Jezus Kristus je bil na gori Kalvarii blizo mesta Jeruzalema križan in je na križu umerl.

Vpr. Kdo je pokopal teló Jezusa Kristusa?

Od. Jožef iz Arimateje in Nikodem sta pokopala teló Jezusa Kristusa.

Vpr. Kam je bilo pokopano teló Jezusa Kristusa?

Od. Teló Jezusa Kristusa je bilo djano v nov, v skalo vsekan grob, kamor še nihče ni bil položen.

Vpr. Ali je duša Jezusa Kristusa po smerti ostala s telesam sklenjena?

Od. Duša Jezusa Kristusa se je pri smerti ločila od telesa.

Vpr. Kam je šla duša Jezusa Kristusa?

Od. Duša Jezusa Kristusa je šla pred pekel, kjer so duše mertvih pobožnikov bile.

Vpr. Kedaj je Jezus Kristus po svoji smerti zopet od mertvih vstal?

Od. Jezus Kristus je tretji dan po svoji smerti neumerjoč in častit od mertvih vstal.

Vpr. Kedaj je Jezus Kristus v nebesa šel?

Od. Jezus Kristus je štirideseti dan po

svojem vstajenji vpričo svojih učencov na oljski gori v nebesa šel.

Vpr. Ali bo Jezus Kristus še kedaj prišel?

Od. Na sodnji dan bo Jezus Kristus viden v oblakih neba, z veliko močjo in slavo, zopet z nebes prišel sodit vse ljudi.

Vpr. Kdo je Jezus Kristus?

Od. Jezus Kristus je edinorojeni Sin Boga Očeta; on je Bog in človek skupej.

Vpr. Zakaj se pravi Jezusu Kristusu, da je Sin božji?

Od. Jezusu Kristusu se pravi, da je Sin božji, ker je od svojiga nebeškiga Očeta rojen od vekomaj.

Vpr. Kako je Jezus Kristus Bog in človek skupej?

Od. Jezus Kristus je Bog in človek skupej, ker je Bog od vekomaj in se je v času včlovečil.

Vpr. Zakaj se je Sin božji včlovečil?

Od. Sin božji se je včlovečil, da nas je s svojo smertjo na krizu odrešil in večno zveličal.

Vpr. Zakaj se Sinu božjemu pravi Jezus ali zveličar?

Od. Sinu božjemu se pravi Jezus ali zveličar, ker nam je po njem zveličanje došlo, in nas je odrešil večne smerti, greha in zaslužene kazni.

Vpr. Kako se Jezusu še pravi?

Od. Jezusu se tudi pravi Kristus, to je, pomaziljenec.

* * *

Vpr. Kaj se je zgodilo imenitniga deseti dan po Jezusovem vnebohodu?

Od. Deseti dan po Jezusovem vnebohodu je sveti Duh prišel na njegove učence v podobi gorečih jezikov; in vsi so bili napolnjeni s svetim Duham, in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sveti Duh dajal, de so govorili.

Vpr. Kdo je sveti Duh?

Od. Sveti Duh je tretja božja peršona (oséba); on je pravi Bog.

Vpr. Kaj dela v nas sveti Duh?

Od. Sveti Duh nas posvečuje s svojo gnado.

Vpr. Kaj še dela sveti Duh s svojo gnado v nas?

Od. Sveti Duh nam razsvetljuje um; nas uči in nas nagiba, de bi po volji božji ravnali.

Vpr. Kaj je gnada božja?

Od. Gnada božja je notranji, čeznatura dar, ki ga Bog umnim stvarém daje brez njih zasluženja.

* * *

Vpr. Ali je več božjih peršon (oseb)?

Od. Peršone božje so tri.

Vpr. Kako je ime trem božjim peršonom?

Od. Perva božja peršona se imenuje Oče, druga Sin, tretja sveti Duh.

Vpr. Ali je več bogov?

Od. En sam Bog je.

Vpr. Kako se imenujejo te tri božje peršone skupej?

Od. Te tri božje peršone skupej se imenujejo presveta Trojica.

Vpr. S čim spoznava ali terdi katoliški kristjan presveto Trojico?

Od. Katoliški kristjan spoznava ali terdi presveto Trojico z znamenjem svetiga križa, kër, kedar križ dela, vsako teh treh božjih peršon imenuje.

Vpr. Kaj še spoznava ali terdi katoliški kristjan z znamenjem svetiga križa?

Od. Katoliški kristjan spoznava ali terd'

z znamenjem svetiga križa še tudi, de je Jezus Kristus na križu umerl, in nas s svojo smertjo odrešil.

Vpr. Kako delamo križ?

Od. Križ delamo tako: prekrižamo z desnico čelo, usta in persi, rekoč: V imenu Boga Očeta †, in Sina †, in svetiga Duha †. Amen.

Vpr. Kdo je nauk Jezusa Kristusa po njegovem vnebohodu razširjal?

Od. Nauk Jezusa Kristusa so po njegovem vnebohodu njegovi aposteljni razširjali.

Vpr. Kako se pravi tistim, kateri nauk Jezusa Kristusa spoznavajo ali terdijo?

Od. Tistim, ki terdijo ali spoznavajo nauk Jezusa Kristusa, se pravi katoliški kristjani.

Vpr. Kaj je sveta, katoliška cerkev?

Od. Sveta, katoliška cerkev je vidna družba vsih pravovernih kristjanov pod vidnim poglavarjem, rimskim papežem, kateri ene nauke verujejo in ene zakramente prejemajo.

Vpr. Kaj se pravi keršansko - katoliško verovati?

Od. Keršansko-katoliško verovati se pravi,

za res imeti vse, kar je Bog razodel, in kar katoliška cerkev verovati zapoveduje.

Vpr. Ali je k zveličanju zadosti, de katoliški kristjan samo v sercu véruje, kar je Bog razodel?

Od. K zveličanju ni zadosti, de katoliški kristjan samo v sercu véruje, kar je Bog razodel; temuč mora tudi:

1. svojo véro v delih kazati,

2. kar v sercu véruje, če je treba, z besedo očitno pričevati ali terditi.

Vpr. Zakaj se mora verovati, kar je Bog razodel?

Od. Kar je Bog razodel, se mora verovati, ker je Bog večna resnica in neskončna modrost, ktera ne more ne goljufati, ne goljufana biti.

Vpr. Zakaj veruje katoliški kristjan cerkvi, kedar kaj verovati zapoveduje?

Od. Katoliški kristjan veruje cerkvi, kedar kaj verovati zapoveduje, ker je Kristus zapovedal poslušati cerkev, kateri je podelil dar nezmotljivosti.

Vpr. Kaj je zakrament?

Od. Zakrament je vidno znamenje nevidne gnade, ktero je Kristus, Gospod, postavil nam v posvečenje.

Vpr. Koliko je zakramentov, in kako se jim pravi?

Od. Zakramentov je sedem; pravi se jim:

1. Sveti kerst.
2. Sveta birma.
3. Sveto rešnje telo.
4. Sveta pokora.
5. Sveto poslednje olje.
6. Sveto mašnikovo posvečevanje.
7. Sveti zákon.

Vpr. Kaj je sveti kerst?

Od. Sveti kerst je prvi in naj potrebníši zakrament, v katerem se človek z vodo in besedo božjo očisti izvirniga greha in vsih drugih grehov, če jih je kaj pred kerstam storil, ter se v Kristusu kakor nova stvar k večnemu življenju pre-
rodi in posveti.

Vpr. Kaj je sveta birma?

Od. Sveta birma je zakrament, v katerem sveti Duh po sveti krizmi in po božji besedi keršeniga človeka v gnadi poterdi, de bi svojo vero stano-
vitno spoznaval in po nji živel.

Vpr. Kaj je zakrament svetiga rešnjiga telesa?

Od. Zakrament svetiga rešnjiga te-

lesa je naj svetejši zakrament; je pravo teló in prava kri našiga Gospoda Jezusa Kristusa v podobah kruha in vina.

Vpr. Kaj je zakrament svete pokore?

Od. Zakrament svete pokore je zakrament, v katerem za to postavljeni mašnik namesti Boga grešniku po kerstu storjene grehe odpusti, ako se jih skesano in do čistiga spové, in tudi resnično voljo ima pobiljšati se in pravo pokoro delati.

Vpr. Kaj je sveto poslednje olje?

Od. Sveto poslednje olje je zakrament, v katerem bolnik po maziljenji s svetim oljem in po zapovedani mašnikovi molitvi prejme gnado božjo za dušno in večkrat tudi za telesno zdravje.

Vpr. Kaj je smert?

Od. Smert je ločitev duše od telesa.

Vpr. Ali morajo vsi ljudje umreti?

Od. Vsi ljudje morajo umreti.

Vpr. Zakaj morajo vsi ljudje umreti?

Od. De morajo vsi ljudje umreti, pride od greha, kteriga je Adam v raji storil.

Vpr. Ali umerje tudi človeška duša?

Od. Človeška duša ne umerje; ona živi večno.

Vpr. Kaj se godi s človeško dušo precej po smerti?

Od. Precej po smerti sodi Jezus dušo vsakiga človeka posebej.

Vpr. Po čem bo Jezus sodil ljudi?

Od. Jezus bo sodil ljudi po tem, kar so mislili, govorili in delali; kar je dobriga, bode plačal, kar je hudiga, kaznil.

Vpr. Kam bo duša obsojena pri posebni sodbi?

Od. Duša bo pri posebni sodbi ali obsojena v vice ali v pekel, ali pa sprejeta v nebesa.

Vpr. Kaj so vice?

Od. Vice so kraj, kjer duše terpe časne kazni za grehe, katerih se v življenji niso bile spokorile.

Vpr. Kaj je pekel?

Od. Pekel je kraj, kjer pogubljeni vekomaj terpe.

Vpr. Kaj so nebesa?

Od. Nebesa so srečno prebivališče svetnikov.

Vpr. Kaj se bo zgodilo s človeškimi trupli sodnji dan, kedar bo Jezus zopet iz nebes prišel, ljudi sodit?

Od. Sodnji dan bo Jezus mertve obudil, in

vsi ljudje bodo vstali s svojimi životi, to je, z ravno tistimi telesi, ktere so v življenju imeli.

Vpr. Kako bo Jezus sodil ljudi sodnji dan?

Od. Jezus bo sodnji dan sodil vse ljudi skupej na telesu in na duši; pravične bo plačal z večnim življenjem v nebesih, grešnike pa bo kaznil večno v peklju.

Vpr. Kje je zlasti zapopadeno to, kar mora katoliški kristjan verovati?

Od. Kar mora katoliški kristjan verovati, to je zlasti v apostoljski veri zapopadeno.

Vpr. Kako se moli apostoljska vera?

Od. Apostoljska vera se moli takó le:

Verujem v Boga, Očeta vsigamogočniga, stvarnika nebes in zemlje. In v Jezusa Kristusa, Sinu njegoviga ediniga, Gospoda našiga. Kteri je bil spočet od svetiga Duha, rojen iz Marije Device. Terpel pod Poncijem Pilatam, križan bil, umerl in v grob položen. Šel pred pekel, tretji dan od mertvih vstal. Šel v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vsigamogočniga. Od ondod bo prišel sodit žive in mertve. Verujem v svetiga Duha. Sveto, katoliško cërkev; občestvo svetnikov. Odpušenje

grehov. Vstajenje mesa. In večno življenje. Amen.

Vpr. Kaj je vsakimu človeku potrebno véditi in vérovati, kedar se svoje pameti zavé, de bo zveličan?

Od. Vsak človek mora, kedar se pameti zavé, de bo zveličan, véditi in vérovati:

1. De je en Bog.
 2. De je Bog pravičen sodnik, kateri dobro plačuje, hudo pa kaznuje.
 3. De so tri božje peršoue eniga bitja in ene nature: Oče, Sin in sveti Duh.
 4. De se je druga božja peršona včlovečila, de nas je s svojo smertjo na križu odrešila in večno zveličala.
 5. De je človeška duša neumerjoča.
 6. De je gnada božja k zveličanju potrebna, in de človek brez gnade za večno življenje nič zaslužniga storiti ne more.
-

Drugo poglavje.

Od upanja.

Vpr. Kaj se pravi keršansko upati?

Od. Keršansko upati se pravi, terdno pričakovati od Boga, kar nam je obljubil.

Vpr. Kaj upamo od Boga?

Od. Zavolj zasluženja Jezusa Kristusa upamo od Boga večno življenje, to je, večno zveličanje, in pomočke, de ga zadobimo.

Vpr. Zakaj upamo od Boga?

Od. Upamo od Boga vse, kar nam je obljubil, ker je vsigamogočen, v spolnovanji svojih obljub zvest, neskončno dobrotljiv in usmiljen, ker torej more in hoče spolniti, kar je obljubil.

Vpr. S čim se keršanskiga upanja vadimo?

Od. Keršanskiga upanja se naj bolj z molitvijo vadimo.

Vpr. Kaj je molitev?

Od. Molitev je povzdigovanje duha k Bogu.

Vpr. Čemu molimo?

Od. Molimo zató, de Bogá, naj višiga Gospoda, po dolžnosti častimo in da se mu za prejete dobrote zahvalimo, kakor tudi de ga prosimo za to, česar nam je potreba.

Vpr. Kdo nas je učil moliti?

Od. Kristus, naš Gospod, nas je učil moliti.

Vpr. Kaj nas je učil Jezus moliti?

Od. Jezus nas je učil moliti Oče naš, kterimu se tudi Gospodova molitev pravi.

Vpr. Kako se moli Oče naš?

Od. Oče naš se moli tako:

Oče naš, kteri si v nebesih. Posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo. Zgodi *) se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh. In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom. In nas ne vpelji v skušnjavo. Temuč reši nas od hudiga (zlega). Amen.

Vpr. Zakaj pravimo Bogú naš oče?

Od. Bogú pravimo naš oče, ker nas je po svoji podobi stvaril, ker po očetovsko za nas skerbí,

*) Izidi.

in nas je pri svetem kerstu po svetem Duhu svoje otroke storil.

Vpr. Zakaj pravimo: Kteri si v nebesih?

Od. Pravimo: Kteri si v nebesih, ker Bog, čeravno povsod pričujoč, prebiva vendar posebno v nebesih, kjer se svojim izvoljenim obličje v obličje kaže in uživati daje.

Vpr. Ktero molitev pridevajo večidel katoliški kristjani očenašu?

Od. Katoliški kristjani pridevajo večidel očenašu angelovo češenje.

Vpr. Kaj je angelovo češenje?

Od. Angelovo češenje je molitev, s katero zlasti presveto Devico Marijo, Mater božjo, častimo in na pomoč kličemo.

Vpr. Kako se moli angelovo češenje?

Od. Angelovo češenje se moli tako:

Češena si, Marija, gnade polna, Gospod je s tabo. Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojiga telesa, Jezus. Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smertni uri. Amen.

Vpr. Zakaj pravimo Maríi: mati božja?

Od. Pravimo Maríi: mati božja, ker je rodila Jezusa Kristusa, kteri je pravi Bog.

Vpr. Zakaj kličejo katoliški kristjani svetnike na pomoč?

Od. Katoliški kristjani kličejo svetnike na pomoč, ker so prijatli božji, in ker za ljudi Boga prosijo.

Tretje poglavje.

Od ljubezni.

Vpr. Kaj se pravi keršansko ljubiti?

Od. Keršansko ljubiti se pravi, Bogá, naj veči dobroto, zavolj njega samiga, in bližnjiga zavolj Bogá ljubiti, zavolj Bogá radovoljno storiti vse, kar je zapovedal.

Vpr. Kaj se pravi bližnjiga ljubiti?

Od. Bližnjiga ljubiti se pravi, bližnjimu dobro hoteti, storiti mu, kar mu je prijetno in koristno, in opustiti vse, kar mu je neprijetno in škodljivo.

Vpr. Kako skazujemo ljubezen do Bogá in do bližnjiga?

Od. Ljubezen do Bogá in do bližnjiga skazujemo s tem, da spolnujemo deset zapoved božjih.

Vpr. Ktere so desetere zapovedi božje?

Od. Desetere zapovedi božje so te:

1. Vervaj v eniga samiga Bogá.
2. Ne imenuj po nemarnem božjiga imena.

3. Posvečuj praznik.
4. Spoštuj očeta in mater, de boš dolgo živel, in de ti bo dobro na zemlji.
5. Ne ubijaj.
6. Ne prešestvaj.
7. Ne kradi.
8. Ne pričaj po krivem zoper svojiga bližnjiga.
9. Ne želi svojiga bližnjiga žene.
10. Ne želi svojiga bližnjiga blagá.

Vpr. Kaj je v četerti zapovedi sosebno zapovedano?

Od. V četerti zapovedi je sosebno zapovedano, de naj otroci svoje starše ljubijo, spoštujejo, jim strežejo, de naj jih poslušajo, in naj za-nje molijo.

Vpr. Kaj je obljubljeno otrokam, ki to zapoved spolnujejo?

Od. Otrokam, ki to zapoved spolnujejo, je obljubljeno dolgo in srečno življenje.

Vpr. Česa se je bati otrokam, kateri te zapovedi ne spolnujejo?

Od. Naj hujših časnih in večnih kazen se je bati otrokam, kateri ne spolnujejo te zapovedi.

Vpr. Ali zadeva četrta zapoved samo otroke in starše?

Od. Četrta zapoved ne zadeva samo otrok in staršev, ampak tudi vse podložne in vse njih duhovske in deželske gosposke, tudi vse učenike, prav za prav tudi vse tiste, ki so zavolj svoje starosti in imenitnosti spoštovanja vredni.

Vpr. Kaj so podložni svojim višim in gosposkam dolžni?

Od. Podložni so dolžni, do svojih viših in gosposk, bodi si dobrih ali hudobnih, tako obnašati se, kakor otroci do svojih staršev.

Vpr. Kje nahajamo ob kratkem skupej zapopadek deset božjih zapoved?

Od. Zapopadek deset božjih zapoved se nahaja ob kratkem skupej v dveh zapovedih ljubezni.

Vpr. Ktera je prva zapoved ljubezni?

Od. Prva zapoved ljubezni je: **Ljubi Gospoda svojiga Bogá iz vsiga svojiga serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli, in iz vse svoje moči.**

Vpr. Ktera je druga zapoved ljubezni?

Od. Druga zapoved ljubezni je: **Ljubi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe.**

Vpr. Kako je Kristus razlagal zapoved ljubezni do bližnjiga?

Od. Kristus je razlagal zapoved ljubezni do bližnjiga s temi besedami: **Vse, karkoli hočete, de vam ljudje storé, to storite tudi vi njim; zakaj to je postava in preroki.**

Vpr. Ali smo dolžni tudi cerkvene zapovedi spolnovati?

Od. Dolžni smo tudi cerkvene zapovedi spolnovati, ker nam četrta božja zapoved dolžnost naklada tako duhovski kakor deželski gosposki pokornim biti, in ker je Jezus Kristus na ravnost zapovedal, cerkev poslušati.

Vpr. Koliko je cerkvenih zapoved, ktere nam je treba sosebno vediti in spolnovati?

Od. Cerkvenih zapoved, ki nam jih je sosebno vediti in spolnovati treba, je pet, namreč:

1. Posvečuj zapovedane praznike.

2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.

3. Posti se zapovedane postne dni, namreč štiridesetdanski post, kvaterne

in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sobotah mesnih jedí.

4. Spovej se svojih grehov postavljenimu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje telo.

5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.

Vpr. Kaj je sveta maša?

Od. Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomin kervave daritve, ktero je Jezus Kristus na križu opravil.

Vpr. Zakaj pravimo sveti maši daritev?

Od. Sveti maši pravimo daritev, ker se pri nji na altarji vsigamogočnemu Bogú teló in kri Jezusa Kristusa daruje.

Vpr. Zakaj se imenuje sveta maša nekervava daritev?

Od. Sveta maša se imenuje nekervava daritev, ker se pri nji ne preliva kri, kakor se je to na križu godilo.

Vpr. Kako smo dolžni pri sveti maši biti?

Od. Dolžni smo pri celi sveti maši biti, imenitniga nje dela po nemarnem ne zamuditi; ni zadosti, de smo samo pričujoči, kedar se sveta maša

bere; ampak moramo 1. pazno, 2. spodobno, 3. pobožno pri nji biti.

Vpr. Kteri so naj imenitniši deli svete maše?

Od. Naj imenitniši deli svete maše so: **evangelij, darovanje, povzdigovanje in obhajilo.**

* * *

Vpr. Kaj je božji postavi nasproti?

Od. Božji postavi nasproti je hudo ali zlo.

Vpr. Kaj je hudo?

Od. Pravo in edino hudo je greh.

Vpr. Kaj je greh sploh?

Od. Greh sploh je prostovoljno prelomljenje božje postave.

Vpr. Koliker je greh?

Od. Greh je dvojin: 1. izvirni greh; 2. djanski ali osebni greh.

Vpr. Kaj je izvirni greh?

Od. Izvirni greh je tisti greh, ki ga je storil Adam v raji in mi v Adamu, in kteriga smo mi od njega podedovali ali poerbali.

Vpr. Ali je Marija, mati božja, tudi Adamov greh podedovala?

Od. Marija, mati božja, ni podedovala Adamoviga greha; zavolj zasluženja Jezusa

Kristusa svojiga Sina je bila omadežanja po izvornem grehu obvarovana in torej brez madeža izvorniga greha spočeta.

Vpr. Kaj je djanski ali osebni greh?

Od. Djanski ali osebni greh je prelomljenje božje postave, katero človek sam prostovoljno stori.

Vpr. Kako delamo djanske grehe?

Od. Djanske grehe delamo z mislimi, besedami in deli, ali pa z opušenjem tega, kar je kdo storiti dolžan.

Vpr. Kteri so sedmeri poglavitni grehi?

Od. Sedmeri poglavitni grehi so:

1. Napuh.
2. Lakomnost.
3. Nečistost.
4. Zavist ali nevošljivost.
5. Požrešnost.
6. Jeza.
7. Lenoba.

Vpr. Kaj je božji postavi primerno?

Od. Božji postavi so čednosti in dobra dela primérne.

Vpr. Ktere so tri božje čednosti?

Od. Tri božje čednosti so: véra, upanje in ljubezen.

Vpr. Kako se dajo tri božje čednosti ob kratkem obuditi?

Od. Tri božje čednosti se ob kratkem dajo obuditi tako:

Verujem in terdim vse, kar si ti, o Bog! razodel, in kar sveta rimska, katoliška cerkev zapoveduje vérovati, ker si ti, o Bog! večna in neskončna resnica in modrost, ki ne more ne goljufati, ne goljufana biti. O Bog! pomnoži mojo vero.

Upam in se zanašam, o Bog! de mi boš po neskončnem zasluženji Jezusa Kristusa v tem življenji odpušenje mojih grehov dal, po smerti pa večno zveličanje dodelil, ker si ti to obljubil, ki si vsigamogočen, zvest, neskončno dobrotljiv in nsmiljen. O Bog! poterdi moje npanje.

O moj Bog! ljubim te iz vsiga svojiga serca čez vse, ker si naj veči dobreta in vse ljubezni vreden, in iz ljubezni do tebe hočem ljubiti tudi svojiga bližnjiga, kakor sam sebe. Ker te resnično in serčno ljubiti želim, mi je iz serca žal, de sim te kedaj razžalil, in terdno sklenem s tvoje gnado varovati se vsih grehov in vsih grešnih priložnost. O Bog! vžigaj v meni ogenj svoje ljubezni bolj in bolj.

Vpr. Ktere so naj imenitniši dobre dela?

Od. Naj imenitniši dobre dela so: moliti, postiti se, vbogajme dajati.

Juternja molitev.

V imenu Boga Očeta †, in Sina † in svetiga Duha †. Amen.

Vstanem v imenu svojiga križaniga Gospoda Jezusa Kristusa, ki me je rešil s svojo drago kervjo: on naj me varuje vsiga hudiga in ohrani na duši in telesu; bodi tudi njegova sveta volja, dodeliti mi, kar bi me v vsem dobrem podpiralo in k večnemu življenju poterdovalo. Amen.

Svet, svet, svet je Gospod Bog Sabaot!
Ves svet je poln njegoviga veličanstva!

Čast bodi Bogu Očetu, in Sinu in svetimu Duhu; kakor je bila v začetku, tudi zdej in vselej, in vekomej! Amen.

Večerna molitev.

Hvala tebi, moj nebeški Oče! ki si me danes po svoji milosti vsiga hudiga obvaroval. Prosim te, odpusti mi vse moje grehe, s katerimi sim te danes razžalil. V tvoje roke izročim svoje teló in svojo dušo; tvoj sveti angel bodi z menój, de hudoba ne bo imela oblasti nad mano. Amen.

Tebi, o Jezus! hočem živéti; tebi, o Jezus! hočem umreti; tvoj, o Jezus! hočem biti živ in mertev. Amen.

Daj, o Gospod! vsim vérnim kristjanam, ki si jih poklical s tega sveta, večni pokoj, in večna luč naj jim sveti; naj počivajo v miru. Amen.

Molitev k angelovimu češenju.

1. Angel Gospodov je oznanil Marii, in spočela je od svetiga Duha.

Češena Marija itd.

2. Glej, dekla Gospodova sim, zgódi se mi po tvoji besedi.

Češena Marija itd.

3. In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala.

Češena Marija itd.

Molitev pred jedjo.

O Gospod! vse stvari obračajo svoje oči v tebe, in ti jim daješ živeža o pravem času; svojo milo roko odpiraš, in nasituješ vse, kar živí. Amen.

Oče naš itd. Češena Marija itd.

Gospod Bog, nebeški Oče! blagoslovi nas in te darí svoje, ki jih iz tvoje dobrotljive roke vzeti in použiti hočemo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molitevo p jedi.

Hvaljen bodi, Gospod, nebeški Oče! ki si nas s svojimi darovi nasitil; napolni tudi naše serca s svojo gnado, de bi v vsih dobrih delih obilno rastli, in de ne bi prišli nikoli v sramoto pred tvojim obličjem. Amen.

Oče naš itd. Češena Marija itd.

Hvala tebi, Gospod, nebeški Oče! po Jezusu Kristusu, tvojem ljubem Sinu, Gospodu našem, za vse tvoje darí in dobrote, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Molitev pred šolo.

Pridi, sveti Duh! napolni serca svojih vérnih, in vžgi v njih ogenj svoje ljubezni, kateri si narode vsih jezikov v edini veri združil.

O Bog! kateri si serca svojih vérnih po svetem Duhu razsvetlil in nčil, daj nam, da po ravno tem Duhu umémo, kar je prav, in se njegove tolažbe vselej veselimo, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Oče naš itd. Češena Marija itd.

Molitev po šoli.

Hvala budi tebi, Gospod, nebeški Oče! za vse dobro, kar si nam tukaj spoznati dal. Prosimo te, da bi nam k časnimu in večnimu pridu bilo, kar smo se naučili. Prosimo te tudi, blagoslovi našiga cesarja, naše starše, učeníke in

dobrotnike; poverni jim obilno, kar so nas do-
briga spoznavati učili. Daj njim in vsim ljudem
dobro za tó, po Jezusu Kristusu, Gospodu
našem. Amen.

Pesem pred šolo.

Sveti Duh! nas razsvetliti
Prižgi luč nebeško v nas;
Daj nam um si izvedriti,
To je prošnje naše glas;
Daj do uka nam veselje,
Žláhtni nam sercé mladó,
Budi v njem le svete želje,
Naj ti vedno vdano bó.

Oče naš. Češena Marija.

Pesem po šoli.

Kar smo ravno se učili,
Blagoslovi, o Gospod!
De bi vsak dan boljši bili,
In varváli se pomot,

**V serca naše nam zapiši
Prav globoko večni glas:
De dobiček je naj viši
Tebi služiti vsaki čas.**

Oče naš. Češena Marija.

